

« Ànim, amor i força a tothom! »

Entrevista a Stélios Petrakis

Rubén Montañés

«Estimats amics valencians: tots aquestos dies el meu cor i el meu pensament estan allà amb vosaltres! Espere que aquestes notes ajuden a calmar el patiment causat per la catàstrofe que esteu vivint. Estic amb vosaltres, molta força!»

Αγαπημένοι μου φίλοι στη Βαλένσια:
Όλες αυτές τις μέρες η καρδιά μου και το
μυαλό μου βρίσκεται εκεί σε σας! Μακάρι
αυτές οι νότες να απαλύνουν έστω και
λίγο τον πόνο από τη μεγάλη
καταστροφή! Είμαι μαζί σας!

El proppassat 29 d'octubre la fúria incontenible de l'aigua, desbordant rius, rambles i barrancs, provocava –una vegada més– incalculables danys materials al País Valencià, sobretot a l'Horta Sud i a la Ribera Alta. Alhora, la incompetència i la (pressumpta) negligència criminal de certes autoritats causava dos-cents dèneu morts i huit desapareguts. Els dies següents van ser de dolor –fins i tot per als qui no ens havíem vist directament afectats– i d'intensa indignació. Alhora, vista la inoperància –novament– de certes autoritats dominava un sentiment d'indefensió. Calia solidaritat. Els missatges solidaris arribaven de molts llocs, però indubtablement el que ens va enviar Stélios Petrakis (1975) des de Creta, més en concret des d'Ano Guves, a prop d'Iràklio, el 8 de novembre mitjançant Facebook i l'11 de novembre mitjançant Instagram, ens va con moure especialment en la seua emocionant senzillesa: un vídeo –enregistrat per la seua filla Evelina, de deu anys– en què interpretava magistralment la Muixeranga amb lira cretenca, acompanyat de les paraules que dalt hem reproduït... Calia, de tot punt, entrevistar Stélios.

La primera pregunta és òbvia i indefugible. Quines són les teues relacions amb el nostre poble, amb la nostra cultura i amb la nostra llengua?

La meua relació va començar fa dèsset anys, quan vaig conèixer amb el meu fraternal amic i col·laborador Efrén López, de Manises, que viu al Mas de Flors. Aleshores era el mestre

de l'exitosa formació L'Ham de Foc, que m'agradava molt, i així quan ens vam trobar no vam tardar gens a col·laborar tots aquests anys a molts nivells. Des d'aleshores he vingut moltes vegades a València, a concerts, seminaris, assaigs, etc, bastint moltes relacions també amb altres músics i gent, sobretot del cercle d'Efrén. Estime tant el camp com la ciutat i la gent de València i us porte al meu cor.

T'agraïm moltíssim la solidaritat que ens has expressat, i en veritat que ens ha emocionat. Ens agrada recordar que, a l'inrevés, fa més de cent anys fou el poble català que va expressar la solidaritat amb la lluita del poble cretenc per al seu alliberament. Ho sabies, això?

No! La història, tanmateix, es repeteix i el suport a la lluita d'aquells que són al nostre voltant, és sempre important.

Tu que ets músic, què saps de la nostra tradició musical? Potser hi ha algun instrument valencià tradicional que t'agrade especialment?

La dolçaina, naturalment, que interpreta de manera genuïna la melodia de la Muixeranga. Però teniu també alguns instruments de corda semblants al *laïto* que em toquen especialment, el llaüt i la bandúrria.

Pel vídeo que hem vist –nosaltres i moltíssima gent– toques la lira cretenca. Toques altres instruments? Tots tradicionals?

Toque la lira cretenca i el *laïto* cretenc, i alguns instruments emparentats amb aquests, com ara la lira amb cordes simpàtiques que és l'instrument amb què principalment m'expresse, els *taburades* de Grècia, els *saz* de Turquia i el *laïto* de Constantinoble. Componc la meua pròpia música que conté elements de les tradicions que estudiei m'agraden, i l'enregistre al meu propi estudi.

Parla'ns de la teua trajectòria com a músic i com a compositor. Quines són les seues línies principals?

He editat nou discs personals – en molts dels quals, és clar, participa molt activament Efrén López, com a co-creador, orquestrador i tècnic de so. He viatjat per concerts per tots els continents, tret d'Austràlia, i he actuat en llocs amb història singular com ara el Carnegie Hall de Nova York, l'Albert Hall de Londres i el Théâtre de la Ville de París, així com en festivals igualment històrics de tot el món. Els meus CDs han guanyat molts premis i la meua música es troba i viatja per totes les plataformes existents. Qui vulga pot saber més sobre mí, o bé al meu *web-site*, steliospetrakis.com, o bé a les xarxes socials.

Aquesta tradició musical de la qual formes part, gaudeix de bona salut? Hi ha intèrprets joves que asseguruen la seua supervivència?

L'escenari musical cretenc és relativament menut, però molt, molt viu. Hi ha *superstars*, hi ha el vessant de qualitat, així com també hi ha el més comercial. Són pocs els que aconseguixen viure només de la música, i encara menys els que fan la tria de produir només coses de qualitat i sobreviuen. Però el mateix s'aplica a totes les arts, crec. Jo, personalment, exercisc també l'ofici de lutier, que m'omple igualment.

Tornem a la catàstrofe que ha assolat recentment moltes ciutats i pobles de l'Horta Sud i la Ribera Alta, i fins i tot algun barri de València. La «gota freda» ha provocat incalculables danys materials: destrucció d'habitatges i locals de tota mena, des de grans superfícies comercials fins escoles; de vehicles i mitjans de transport col·lectiu; i en combinació amb la presumpta negligència criminal de les autoritats, ha causat –de moment– dos-cents setze morts i vora la quarantena de desapareguts. Com et vas assabentar del que estava passant ací? Pels mitjans de comunicació grecs, per xarxes socials, particularment per amics que hi eren?

Em vaig assabentar dels esdeveniments pels mitjans de comunicació de masses, però també per testimoniatges d'amics.

Com vas reaccionar en assabentar-te del desastre? En quin moment i quan se t'acudí la idea d'enregistrar el vídeo on toques la Muixeranga?

Quan em vaig assabentar de tot això, vaig tenir el sentiment cabal que el temps (el destí, la sort, digueu-ho com vulgueu...) colpejava membres de la meua família, i en conseqüència, de manera no immediata, també a mi. Aquest mateix sentiment cabal. Parlant amb Efrén aquells dies, quan em va traslladar els detalls de les tràgiques notícies, li vaig dir la meua idea, que volia tocar quelcom vostre, del vostre lloc, un himne amb la lira, i enviar-vos-ho així per a donar-vos el meu suport, i em va proposar la Muixeranga, en la melodia de la qual des del primer moment em vaig trobar jo mateix en gran mesura. Vull dir que aquesta interpretació vingué sense forçar-me, en cinc minuts havia après la melodia i quan s'escolta la peça es comprén que es troba totalment dins del meu propi estil, encara que siga tradicional valenciana. En combinació amb tots els missatges de solidaritat que el costum de la Muixeranga conté i ens passa, crec que que interpretar-la amb lira va ser una excel·lent tria.

Amb el teu vídeo –i amb la teua magistral interpretació de la Muixeranga– t'has guanyat l'estima de gran part del nostre poble. Ens temem que la situació a la rodalia de València tardarà a tornar a la plena normalitat. Preveus, emperò, viatges o estades a casa nostra?

Espere tornar-hi tan prompte com puga a la vostra bonica terra i retre honor al lloc afectat també en viu amb la meua lira, interpretant de nou aquesta excel·lent melodia de la Muixeranga. Us estime i us sent com la meua gent, vosaltres i les vostres belles melodies.

Per finalitzar, quin missatge vols donar als nostres lectors, i de manera més general al nostre poble?

La crisi climàtica és ací. S'ha presentat a la vostra terra, i en altres llocs, de la pitjor manera, i ho coneixeu de primera mà. Hem de sensibilitzar-nos tots, i sensibilitzar els que ens envolten, i sobretot els xiquets, en la direcció de no afeixugar gens, si és possible, el planeta amb les nostres necessitats i accions. La sensibilització amb exemples de vida és molt important, crec. Jo, per exemple, ací a Creta, visc a 18 km de l'establiment més proper que ven cordes. Si es dona el cas que necessite una corda petita, i agafe el cotxe per a anar a comprar-la, sé que afeixugaré el planeta. Ma casa, el meu estudi i el taller de fabricar instruments de música consumeixen energia que prové del sol, i això d'alguna manera m'alleuja. Dient això vull assenyalar que tots nosaltres, amb actes, petites intervencions i exemples, podem minimitzar la nostra empremta energètica, viure de manera més humana, no sols nosaltres, sinó també les següents generacions, amb l'esperança que revertirem la «salut afeixugada per les persones» del nostre únic planeta. Ànim, amor i força a tothom!

Us done les gràcies!

Som nosaltres que te les donem a tu, pel teu gest.

Efrén López (esquerra) i Stélíos Petrakis (dreta)
Imatge: Paco Valiente